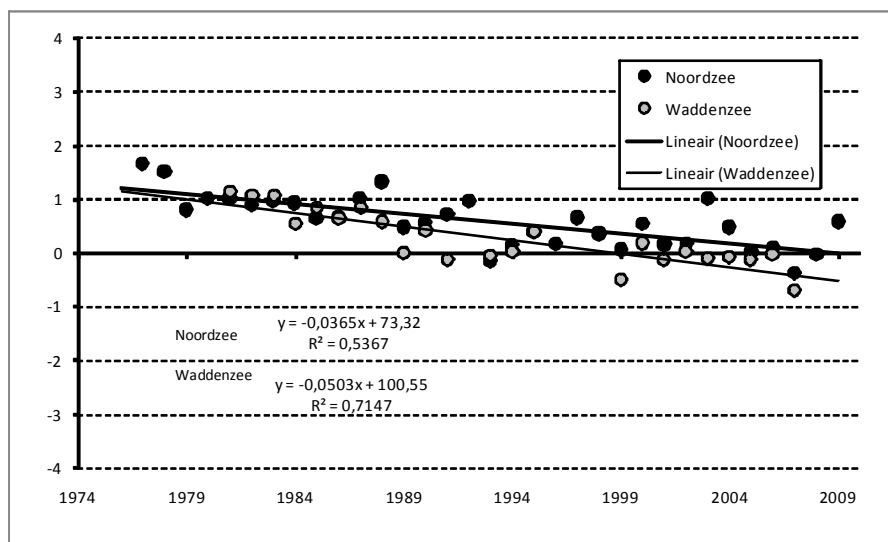

Verscheidene illegale olielozingen in winter 2008/09: incidenten met Zeekoeten op de kust

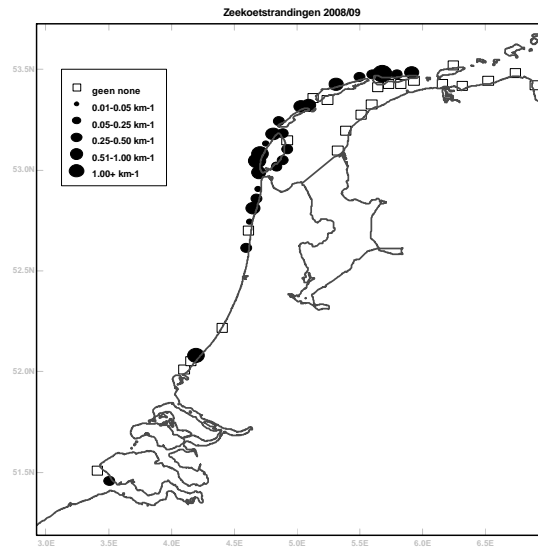
REPEATED ILLEGAL OIL SPILLS IN WINTER 2009/09:
INCIDENTS AFFECTING MOSTLY COMMON GUILLEMOTS

Kees Camphuysen NZG/NSO

De Zeekoet *Uria aalge* is één van de talrijkste olielochtoffers langs de Nederlandse kust, hetgeen veroorzaakt wordt door een combinatie van een talrijk voorkomen in de Zuidelijke Bocht in de winter en een bijzondere gevoeligheid voor oliecontaminatie. Het waren vooral de strandingen van met olie besmeurde Zeekoeten ("teervogels") waardoor natuurbeschermers gealarmeerd werden en waardoor het olieprobleem aan de orde werd gesteld (Verwey 1915, Camphuysen 1989).

Figuur 1. Zeekoeten *Uria aalge*, oliebevuilingspercentages ($n \geq 25$ per jaar) langs de Noordzeekust en in het Waddengebied sinds de winter van 1975/76 tot en met het seizoen 2008/09. Oil rates in Common Guillemots ($n \geq 25$ per annum) along the North Sea coast and in the Wadden Sea area from winter 1975/76 up to and including 2008/09.

Figuur 2. Verdeling van Zeekoetenstrandingen in de winter 2008/09 langs de Nederlandse kust (aantal vogels per strekkende kilometer kust). *Distribution of Common Guillemot strandings in The Netherlands, winter 2008/09, number of carcasses per km coastline.*

Sinds het Nederlands Stookolieslactoffer-Onderzoek (NSO) met zijn werk langs de kust begon, tweede helft jaren zeventig van de vorige eeuw, is de situatie sterk verbeterd (Fig. 1). Waar in de jaren zeventig van elke 10 gevonden Zeekoeten er minstens 9 in contact met olie geweest waren, is dat aandeel geleidelijk aan afgenomen tot een ordegrootte van ongeveer 40-50%. De Zeekoet is als indicatorsoort genomen om chronische olievervuiling te meten in alle landen rondom de Noordzee (Camphuysen 2005).

Volkomen tegen deze trend in was het gevonden oliebevuilingspercentage van 78% met olie besmeurde Zeekoeten onder 103 intacte, voldoende verse kadavers die in het afgelopen seizoen werden gecontroleerd (Fig. 1). Ofschoon de gemelde dichtheden in vergelijking met eerdere jaren laag zijn, was het oliebevuilingspercentage herhaaldelijk zeer hoog en dat viel dan steeds samen met frequentere strandingen: december 2008 (86% olie), januari (94%) en maart 2009 (88%). Vrijwel al deze vogels werden langs de Noordzeestranden van het Waddengebied gevonden (Fig. 2). Februari 2009 was een rustige maand, met slechts 10% olieslactoffers en zeer lage dichtheden. De strandingen wijzen op enkele illegale lozingen voor de kust; gezien de betrokkenheid van vooral vogels van open zee op strandingen op ruime afstand uit de kust. In het NZG/NSO jaarverslag dat nu in voorbereiding is zullen de gegevens nader onderzocht worden.

Summary

Common Guillemots are an indicator species in the North Sea; oil-rates of stranded birds on beaches are thought to reflect levels of chronic oil pollution in nearby waters. A gradual decline in oil-rates was found since the mid-1970s, but rather high levels were reported in the most recent winter. It is concluded that illegal offshore spills must have been responsible for the finds.

Referenties

- Verwey J. 1915. De Trekvogels, de Oorlog en nog wat. De Lev. Nat. 20: 20.
- Camphuysen C.J. 1989. Beached Bird Surveys in the Netherlands 1915-1988; Seabird Mortality in the southern North Sea since the early days of Oil Pollution. Techn. Rapport Vogelbescherming 1, Werkgroep Noordzee, Amsterdam 322pp.
- Camphuysen C.J. 2005. Background Document on the Ecological Quality Objective on Oiled Guillemots. North Sea Pilot Project on Ecological Quality Objectives, Biodiversity Series, ISBN 1-904426-91-3. OSPAR Publication Number: 2005/252.

Adresgegevens auteur:

Kees (C.J.) Camphuysen

Koninklijk NIOZ Nederlands Instituut voor Zeeonderzoek
NZG/Nederlands Stookolieslachtoffer Onderzoek. P/a postbus 59,
1790 AB Den Burg, Texel, The Netherlands, + 31 222 369488,
kees.camphuysen@nioz.nl

Vlaamse vogelstrandings online

Een van de langstlopende onderzoeken in België betreft de tellingen van aangespoelde zeevogels langs de kust. De eerste tellingen werden uitgevoerd in 1961. Tot 1991 vielen de tellingen samen met de internationale Beached Bird Surveys in februari. Sinds de winter 1991/92 is het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) verantwoordelijk voor de tellingen en wordt de hele Belgische kust tijdens de winterperiode maandelijks onderzocht. De telgegevens zijn sinds raadpleegbaar op <http://www.vliz.be/vogelslachtoffers/>. Hier kun je zien hoeveel vogels van elke soort er zijn gevonden en welk percentage daarvan met olie besmeurd was. Je kunt er zelf grafieken en tabellen samenstellen. Ook is er heel wat literatuur over dit onderwerp vrij downloadbaar. Je vindt er onder andere het pas verschenen INBO-rapport over de winter 2007/2008.

Eric W.M. Stienen